

Hotărâri și decizii CtEDO pe cauzele *regiunii transnistrene.*

Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din perioada 2004 până în mai 2026, pronunțate în cauzele care îi aveau ca pârâți pe Federația Rusă, Republica Moldova și, în câteva situații, Ucraina.

CAUZE ANALIZATE

65

55 hotărâri pe fond, 10 decizii

LA MAREA CAMERĂ

3

Ilașcu (2004), Catan (2012), Mozer (2016)

SUME NEPLĂTITE

~6,4 mil.

EUR datorati reclamantilor de Federația Rusă

PERIOADA ACOPERITĂ

22 ani

jurisprudență CtEDO, 2004 până în 2026

Surse

HUDOC, baza de date oficială a CtEDO
Comunicate publice Promo-LEX

Autor

Vadim Vieru, Avocat Promo-LEX
Document pregătit în mai 2026

NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Notă metodologică

Analiza acoperă 65 de cauze pronunțate de CtEDO în perioada iulie 2004 până în mai 2026, cu reclamanți din regiunea transnistreană a Republicii Moldova. Pârâții au fost Federația Rusă, Republica Moldova și, în trei situații, Ucraina.

Volum și valoare

65

CAUZE ANALIZATE

Cauzele au fost identificate după numărul de cerere. Înregistrările redundante (versiuni lingvistice diferite ale aceleiași cauze) au fost contorizate o singură dată.

55 + 10

HOTĂRĂRI PE FOND ȘI DECIZII

Cele 10 decizii cuprind soluții de inadmisibilitate, scoatere de pe rol sau admisibilitate parțială.

22 ani

PERIOADA

De la hotărârea Ilașcu și alții, pronunțată la 8 iulie 2004, până la V.I. c. Republicii Moldova și Rusiei, pronunțată la 21 mai 2026.

Numerele cererilor, statele pârâte și articolele Convenției încălcate au fost preluate din baza de date HUDOC. Comentariul juridic care însoțește cifrele se sprijină pe sursele menționate la finalul documentului.

Cauzele se distribuie în 55 de hotărâri pe fond și 10 decizii (inadmisibilitate, scoatere de pe rol sau parțial admisibile). Perioada acoperită începe cu hotărârea Ilașcu și alții din 8 iulie 2004 și continuă până la hotărârea V.I. c. Republicii Moldova și Rusiei din 21 mai 2026.

CAPITOLUL 01

Doctrina dublei jurisdicții, fixată prin Ilașcu

Hotărârea Marii Camere din 8 iulie 2004, pronunțată în cauza *Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei*, a fixat arhitectura juridică pe care s-a desfășurat întreaga jurisprudență ulterioară. Curtea a constatat că două state răspund pentru drepturile cetățenilor din regiune, pe temeuri diferite.

RĂSPUNDEREA FEDERAȚIEI RUSE

Autoritate efectivă sau influență decisivă

Curtea a constatat că autoritățile ruse exercită o autoritate efectivă sau, cel puțin, o influență decisivă asupra administrației de facto din regiune. Prezența militară a Grupului Operativ al Trupelor Ruse, aproximativ 1.500 de militari conform datelor publice, sprijinul politic, sprijinul economic și sprijinul logistic acordate administrației de la Tiraspol generează răspunderea continuă a Federației Ruse pentru încălcările Convenției petrecute pe teritoriul aflat sub controlul ei.

RĂSPUNDEREA REPUBLICII MOLDOVA

Obligații pozitive cu jurisdicție limitată

Republica Moldova păstrează jurisdicția teritorială formală, dar exercitarea ei este limitată din cauza ocupației. Statul rămâne titularul obligațiilor pozitive: să utilizeze mijloacele diplomatice, judiciare sau de altă natură rezonabilă pentru a proteja drepturile cetățenilor săi din regiune. Răspunderea concretă a Republicii Moldova a fost angajată ulterior în cauze precum *Braga*, *Negruța*, *Pocasovschi* și *Jestcov*.

Reperete temporale ale jurisdicției ruse

În *Ilașcu* (2004) jurisdicția rusă a fost stabilită cel puțin până la momentul pronunțării. În *Ivanțoc* (2011) Curtea a constatat că jurisdicția a continuat până la eliberarea reclamantilor, în iunie 2007. În *Mozer* (2016) reperul a fost extins până în iulie 2010, iar în *Eriomenco* (2017) până în septembrie 2016. Lotul *Urusbiev și alții* din 2025 și hotărârea *Zubco* din 2026 confirmă răspunderea pentru fapte din perioada 2015 până în 2018. Articolul 58 din Convenție permite Curții să rețină competența pentru fapte petrecute înainte de retragerea unui stat. Hotărârile pronunțate după 16 septembrie 2022, data excluderii Federației Ruse din Consiliul Europei, aplică această dispoziție, fără posibilitatea de executare prin mecanismul Comitetului de Miniștri.

CAPITOLUL 02

Trei hotărâri ale Marii Camere, douăsprezece ani

Marea Cameră s-a pronunțat de trei ori pe fondul cauzelor privind regiunea transnistreană. Fiecare dintre cele trei hotărâri a deschis o nouă linie jurisprudențială.

2004

Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei

Cererea nr. 48787/99 · 8 iulie 2004

Patru cetățeni moldoveni au fost arestați în 1992 de forțele transnistrene, condamnați în 1993 de structuri ale administrației de facto, supuși la tortură și detenție arbitrară. Curtea a constatat violarea articolelor 3, 5 și 34 pentru ambele state. Suma acordată a fost de aproximativ 750.000 EUR. Curtea a ordonat eliberarea reclamantilor rămași în detenție.

2012

Catan și alții c. Republicii Moldova și Rusiei

Cererile nr. 43370/04, 8252/05 și 18454/06 · 19 octombrie 2012

Peste 170 de elevi, părinți și profesori din trei școli cu predare în limba română, scriere latină, din regiune. Federația Rusă a fost condamnată pentru violarea articolului 2 din Protocolul nr. 1, privind dreptul la educație. Suma acordată a depășit 1 milion EUR. Anterior, la 15 iunie 2010, Curtea pronunțase o decizie de admisibilitate parțială în aceeași cauză.

2016

Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei

Cererea nr. 11138/10 · 23 februarie 2016

Reclamantul a fost supus detenției arbitrare în Tiraspol. I s-a refuzat asistența medicală pentru astm sever și vizita pastorului. Federația Rusă a fost condamnată pentru violarea articolelor 3, 5, 8, 9 și 13. Hotărârea a devenit reper „well established case law” pentru toate cauzele ulterioare judecate de Comitete de 3 judecători. Despăgubirile acordate au fost de 29.000 EUR.

PROCEDURA WECL

Procedura „well established case law” permite Comitetele de 3 judecători să soluționeze cauze repetitive printr-o motivare condensată, care trimite la hotărârea de principiu. Începând cu *Bobenco* (2018), prima cauză transnistreană judecată în această formulă, peste 30 de cauze au urmat același format. Avantajul procedural a generat două valuri mari de hotărâri: 16 cauze în 2019 și 14 cauze în 2021.

CAPITOLUL 03

Distribuția pe formațiuni judiciare și pe ani

Figura 1 · Distribuția cauzelor pe formațiuni judiciare

Comitetul Secției a II-a domină statistica cu 36 de cauze, urmat de Comitetul Secției a V-a cu 5 cauze.

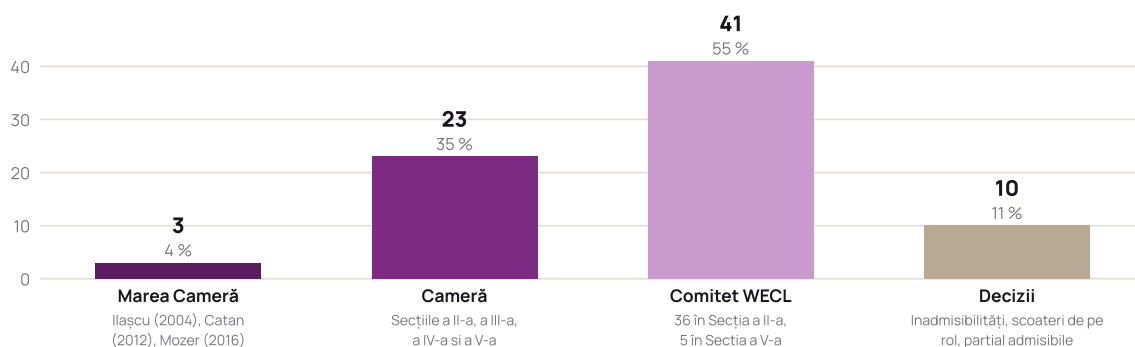
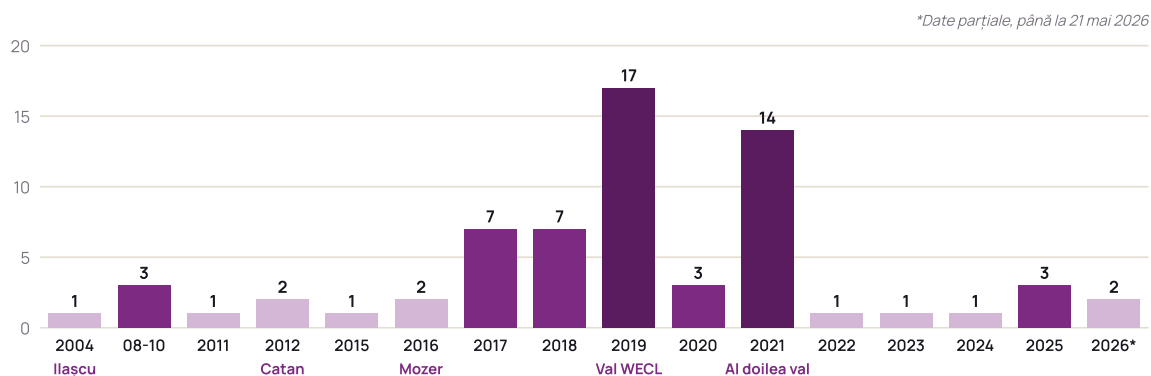

Figura 2 · Hotărâri și decizii CtEDO pe ani, 2004-2026

Două valuri: 2019 (17 cauze) și 2021 (14 cauze) concentrează 46 % din total.

Profilul cronologic indică patru episoade. Hotărârile fundamentale (Ilașcu, Catan, Mozer) fixează cadrul juridic. Valul WECL care urmează hotărârii Mozer cuprinde 47 de hotărâri în șase ani. Excluderea Federației Ruse din Consiliul Europei la 16 septembrie 2022 a întrerupt aproape complet pronunțările. Hotărârea *Lypovchenko și Halabudenco* din 20 februarie 2024 a redeschis seria, prin aplicarea competenței retrospective prevăzute de articolul 58 din Convenție.

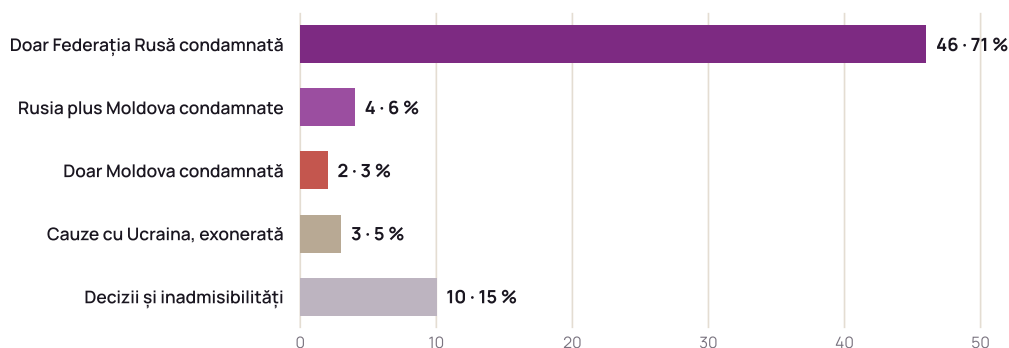
CAPITOLUL 04

Cine este condamnat și pentru ce

Distribuția cauzelor pe statele condamnate este următoarea.

Figura 3 · Distribuția cauzelor după statul condamnat

Regula generală post-Mozer: doar Rusia este condamnată; Moldova răspunde în cauze cu obligații pozitive concrete.

Cauzele unde Moldova a fost condamnată

Șase cauze identifică Moldova drept stat în violare: *Ilașcu* (2004), pentru perioada de după mai 2001; *Braga* (2017), pentru transferul reclamantului aflat sub controlul autorităților moldovene; *Pocasovschi și Mihaila* (2018), privind Penitenciarul nr. 8 din Bender; *Filin* (2019), reținut în Chișinău de miliție cu sprijinul poliției și transferat în regiune; *Negruța* (2019), pentru transferul reclamantului și confiscarea autovehiculului; *Jestcov* (2021), pentru aspectul procedural al articolului 2.

CELE TREI CAUZE CU UCRAINA PÂRÂTĂ

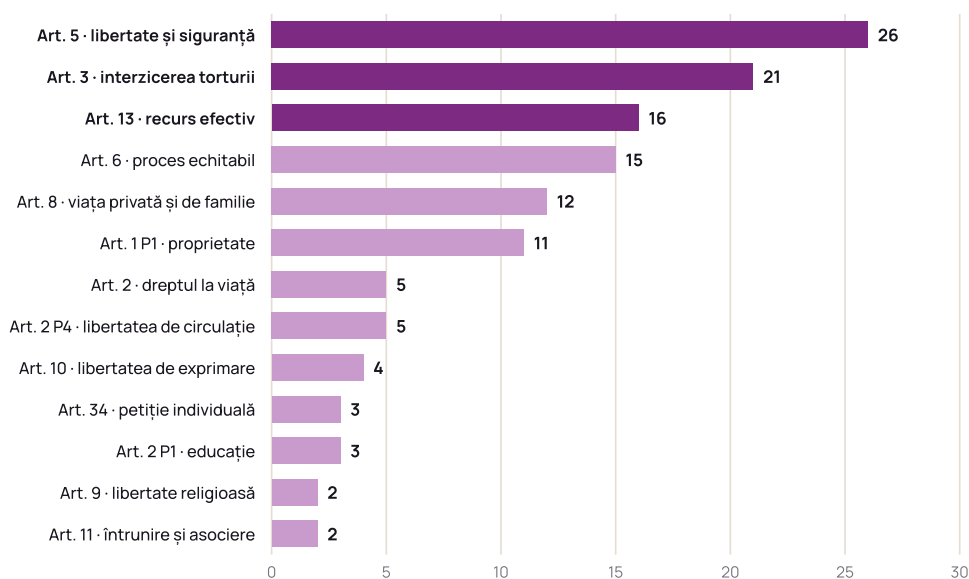
În cauzele *Soyma* (30 mai 2017), *Kolobychko* (18 septembrie 2018) și *Toțchi și alții* (15 iunie 2021), Ucraina a fost exonerată. Curtea a constatat că Ucraina nu exercită jurisdicție asupra regiunii transnistrene.

CAPITOLUL 05

Distribuția încălcărilor pe articole CEDO

Figura 4 · Frecvența articolelor CEDO încălcate

Articole CEDO încălcate de Federația Rusă, inclusiv în cauzele cu condamnare comună cu Moldova.

Articolele 5, 13 și 3 apar fiecare în peste 15 cauze. Tiparul principal pe care îl descriu este următorul: deținuți reținuți și judecați de structurile administrației de facto, în lipsa unei căi efective de recurs intern. Începând cu hotărârea *Apcov* din 2017, Curtea a stabilit că „instanțele” administrației de facto nu sunt „tribunale stabilite de lege” în sensul articolului 6. Principiul a fost reluat în zeci de cauze ulterioare.

Articolele mai rar invocate corespund unor deschideri tematice ale jurisprudenței. În *Aslanian* (2021) Curtea a aplicat articolul 9 obiecției de conștiință față de serviciul militar impus de administrația de facto. În *Urusbiev și alții* (2025) a constatat prima încălcare a articolului 14, prin cauza *Vardiașvili* comasată cu această hotărâre. În *Zubco și alții* (2026) a recunoscut, prin articolele 8, 10 și 11, interferența cu activitatea profesională a apărătorilor drepturilor omului.

CAPITOLUL 06

Sandu și Catan, două cauze de amplitudine

Două cauze cuprind cel mai mare număr de reclamanți și sumele acordate cele mai mari. Una privește proprietatea agricolă, cealaltă dreptul la educație în limba română.

2018 · SECȚIA A II-A**Sandu și alții c. Republicii Moldova și Rusiei**

Cererea nr. 21034/05 și 7 cereri conexe · 17 iulie 2018

Peste 1.600 de țărani moldoveni de pe malul stâng al Nistrului au fost împiedicați să aibă acces la propriile terenuri, dacă nu semnav contracte de arendă cu administrația de facto. Curtea a constatat încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 și a articolului 13 din Convenție. Federația Rusă a fost obligată să plătească aproximativ 2,75 milioane EUR, suma cea mai mare acordată într-o cauză privind regiunea transnistreană.

Suma totală: ~2,75 milioane EUR

2012 · MAREA CAMERĂ**Catan și alții c. Republicii Moldova și Rusiei**

Cererile nr. 43370/04, 8252/05, 18454/06 · 19 octombrie 2012

Peste 170 de elevi, părinți și profesori din trei școli cu predare în limba română, scriere latină: „Ștefan cel Mare și Sfânt” (Grigoriopol și Doroțcaia), Tiraspol și Rîbnița. Administrația de facto a aplicat „legea limbilor RMN din 1992” pentru a interzice predarea în limba română cu grafia latină. Curtea a acordat 6.000 EUR fiecărui reclamant, plus 50.000 EUR cheltuieli, în total peste 1 milion EUR.

Suma totală: ~1,07 milioane EUR · linia Catan continuă cu Bobeico (2018) și Iovcev (2019)

LINIA CATAN

Trei cauze succesive privind școlile cu predare în limba română formează cea mai unitară serie pe un singur tip de încălcare. *Bobeico și alții* (2018) acoperă internatul de la Tighina (Bender). *Iovcev și alții* (2019) include patru licee din Tiraspol, Dubăsari și Grigoriopol.

CAPITOLUL 07

Cauze care au lărgit perimetrul răspunderii

2015 · SECȚIA A III-A

Pisari c. Republicii Moldova și Rusiei

21 aprilie 2015

Vadim Pisari, 18 ani, a fost împușcat mortal de un sergent rus la postul de control rus din zona de securitate, podul Vadul lui Vodă, în noaptea de Anul Nou 2012. Prima cauză în care un militar rus din forța de menținere a păcii a răspuns direct pentru încălcarea articolului 2.

Suma totală: ~40.580 EUR

2020 · COMITET

Cazac și Surchician c. Republicii Moldova și Rusiei

7 ianuarie 2020

Ilie Cazac, inspector fiscal din Bender, a fost reținut în martie 2010 de „serviciile secrete RMN” pentru o presupusă „înantă trădare și spionaj pentru Moldova”. A fost condamnat la 14 ani de „instanța RMN” în proces închis, apoi grațiat în 2011. Hotărârea aplică doctrina Mozer persecuției funcționarilor moldoveni.

Suma totală: 46.000 EUR

2021 · COMITET

Aslanian c. Republicii Moldova și Rusiei

13 iulie 2021

Rostom Aslanian, Martor al lui Iehova, obiector de conștiință, a fost înrolat în „armata RMN” și condamnat la 1 an pentru refuzul serviciului militar. Prima cauză transnistreană privind libertatea religioasă, în care s-a aplicat doctrina *Bayatyan c. Armeniei*.

Suma totală: ~20.555 EUR

2021 · COMITET

Manole și Postica c. Republicii Moldova și Rusiei

29 iunie 2021

Doi avocați Promo-LEX au fost reținuți în iulie 2005 la postul de control rus al forței de menținere a păcii, pentru o fotografie făcută lângă post. Hotărârea confirmă jurisdicția rusă asupra militarilor din zona de securitate.

Suma totală: 9.000 EUR

CAPITOLUL 08

Anul 2021, al doilea val cantitativ

În 2021 au fost pronunțate 14 hotărâri pe fond, al doilea an ca volum din întreaga serie, după 2019. Comitetul Secției a II-a a soluționat, sub procedura WECL, cauze repetitive care reflectă tipologii deja consolidate.

CAUZE PRONUNȚATE ÎN 2021	CUMULAT 2019 + 2021	ARTICOLE DOMINANTE
<p>14</p> <p>soluționate pe rolul a cinci ședințe consecutive</p>	<p>30</p> <p>46 % din totalul jurisprudenței transnistrene</p>	<p>5 · 3 · 13</p> <p>detenție arbitrară, condiții de detenție, recurs efectiv</p>

Cele cinci ședințe consecutive ale lotului 2021

27 aprilie: Alimpiev (48802/08) și Mîrca (7845/06).

15 iunie: Rîbac și Rodina-Agro S.A. (28857/14) privind proprietate, și Toțchi și alții (8833/10) cu Ucraina ca al treilea pârât.

29 iunie: Manole și Postica (4711/07) împotriva militarilor ruși, și Șcerbinina (76892/14).

13 iulie: Aslanian (74433/11) pe libertatea religioasă, Babchin (55698/14) pe condiții de detenție, Cilei și Rosip (48145/10 și 8387/15).

28 septembrie: Cravcișin (43176/13), Drovorub (33583/14) și Jestcov (33567/15).

30 noiembrie: Coliban (5216/13) și Golub (48020/12) pe serviciul militar forțat.

Lotul 2021 arată maturitatea procedurală a sistemului WECL. Cauze comunicate guvernelor pârâte cu ani în urmă au ajuns simultan în deliberare. Subiectele dominante au rămas detenția arbitrară, proprietatea, libertatea de circulație și libertatea de exprimare.

CAPITOLUL 09

După 16 septembrie 2022, jurisdicție retrospectivă

Excluderea Federației Ruse din Consiliul Europei la 16 septembrie 2022 a ridicat o întrebare procedurală: poate Curtea pronunța hotărâri împotriva unui stat care nu mai este parte la Convenție? Răspunsul afirmativ, întemeiat pe articolul 58, a fost dat în februarie 2024.

2024 · SECȚIA A II-A · PRIMA HOTĂRÂRE DUPĂ 2022**Lypovchenko și Halabudenco c. Republicii Moldova și Rusiei**

Cererile nr. 40926/16 și 73942/17 · 20 februarie 2024

Oleksandr Lypovchenko, cetățean ucrainean, a fost arestat în 2015 în Tiraspol și condamnat la 3 ani și jumătate pentru „extremism”. Oleg Halabudenco, cetățean moldovean, a fost sancționat administrativ pentru opinii satirice publicate online. Curtea a reținut competența pentru fapte anterioare datei excluderii Federației Ruse din Consiliul Europei, în temeiul articolului 58 din Convenție.

Suma totală: ~40.500 EUR · prima aplicare a competenței retrospective

2025 · COMITETUL SECȚIEI A V-A**Urusbiev și alții c. Republicii Moldova și Rusiei**

Cererile nr. 33519/15, 40836/15, 558/16 și altele · 23 octombrie 2025

Hotărâre consolidată care reunește mai mulți reclamanți. Printre aceștia se numără jurnaliștii Serghei și Nicolae Ilcenco, Serghei Vardiașvili cu dublă cetățenie belarusă-moldovenească (prima cauză transnistreană în care se constată discriminare etnică), Raușan Ahmetșin și Petru Mustea. Două decizii conexe, Dutca (35739/17) și Stepanov (9200/15), pronunțate la 20 noiembrie 2025, completează lotul.

Suma cumulată: peste 100.000 EUR

2026 · COMITETUL SECȚIEI A V-A**Zubco și alții c. Republicii Moldova și Rusiei**

Cererile nr. 49508/15, 79438/17 și 59220/18 · 19 februarie 2026

Reclamanții, apărători ai drepturilor omului, au primit din partea administrației de facto interdicții de intrare în regiune și restricții profesionale. Între 2013 și 2018 au fost supuși unor „proceduri” simulate. Prima cauză CtEDO care constată direct interferența cu activitatea profesională a apărătorilor implicați în dosarul regiunii. Hotărârea ulterioară, *V.I.*, pronunțată la 21 mai 2026 în cererea 63750/17, privește articolul 8 din Convenție.

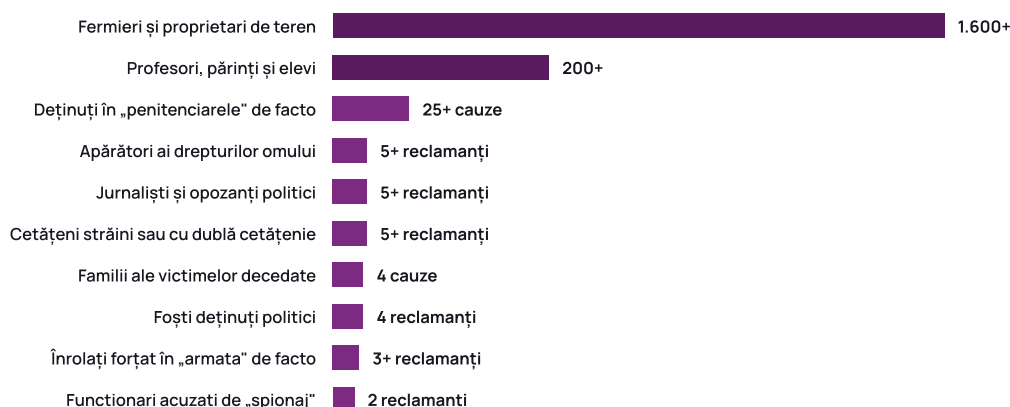
Suma: ~10.920 EUR

CAPITOLUL 10

Tipologia reclamanților din cauzele transnistrene

Figura 5 · Categoriile de reclamanți, după ordinul de mărime

Scara radicală (rădăcină pătrată) face vizibile categoriile mici, în pofida dominanței numerice a cauzei Sandu.

Scară comprimată (radical) pentru categoriile mici

Tipologia reclamanților arată o lărgire treptată a domeniului acoperit de jurisprudență. Cea mai numeroasă categorie rămâne cea a deținuților aflați în așa-numitele „penitenciare” ale administrației de facto, peste 25 de cauze în care s-a aplicat un sistem propriu de detenție, în condiții insalubre la Hlinaia și Tiraspol nr. 3. Categoriile colective mari (fermierii din cauza Sandu, profesorii și elevii din cauzele Catan, Bobeico, Iovcev) cuprind cei mai mulți reclamanți.

Începând cu 2021, Curtea a admis cauze venite de la profile noi de reclamanți: obiectori de conștiință, apărători ai drepturilor omului, jurnaliști care exprimă opinii satirice online. Adăugările arată recunoașterea progresivă a interferenței administrației de facto cu sferile profesionale și cu exprimarea publică.

CATEGORIA RECENTĂ: DISCRIMINARE ETNICĂ

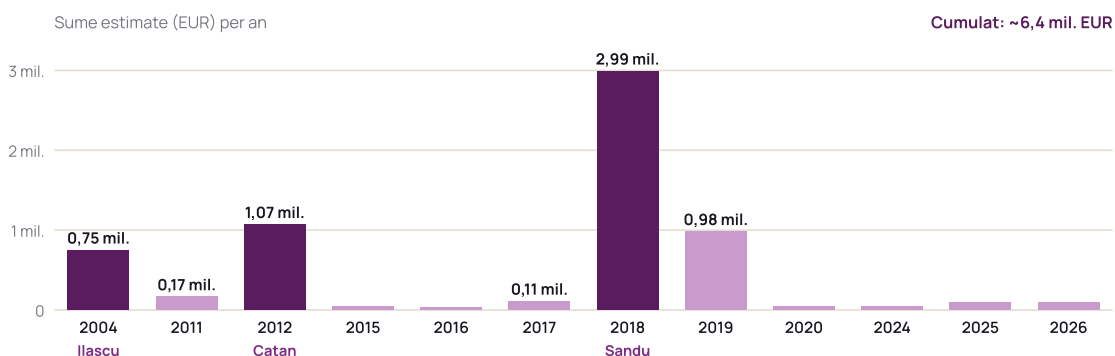
Cauza *Vardiașvili c. Republicii Moldova și Rusiei*, comasată în *Urusbiev și alții* (octombrie 2025), este prima cauză transnistreană în care Curtea constată încălcarea articolului 14. Serghei Vardiașvili, cu dublă cetățenie belarusă-moldovenească, a fost arestat în 2015 sub pretextul „permisului de ședere expirat” și forțat să părăsească regiunea.

CAPITOLUL 11

Satisfacția echitabilă: ~6,4 milioane EUR cumulat

Figura 6 · Sume estimate acordate pe an, defalcare temporală

Valorile pe ani semnaleză hotărârile-vârf: Ilașcu (2004), Catan (2012), Sandu (2018).

Suma cumulată, calculată din surse deschise, este de aproximativ 6,4 milioane EUR. Trei ani cuprind peste 60 % din valoarea totală: 2004 (Ilașcu), 2012 (Catan) și 2018 (Sandu).

Suma individuală cea mai mare acordată într-o cauză rămâne cea alocată lui Ilașcu, aproximativ 187.000 EUR. Suma colectivă din *Sandu*, raportată la numărul mediu de reclamanți, plasează despăgubirea individuală sub 2.000 EUR. În cauzele de tip *Mozer* pronunțate în 2019 privind detenția îndelungată, despăgubirile individuale au fost mai mari. În *Berzan* suma a ajuns la aproximativ 249.000 EUR.

~2,75
mil.

EUR · Sandu
(2018), peste
1.600 reclamanți

~1,07
mil.

EUR · Catan
(2012), peste
170 reclamanți

~750.000

EUR · Ilașcu (2004), cei
patru reclamanți

~187.000

EUR · Ilașcu (2004), maxim
individual

CAPITOLUL 12 · CONSTATARE CENTRALĂ

Sume neexecutate: ~6,4 milioane EUR

Federația Rusă a refuzat să execute hotărârile CtEDO în cauzele privind regiunea transnistreană, atât înainte de excluderea din Consiliul Europei, cât și după. Suma cumulată acordată reclamanților se ridică la aproximativ 6,4 milioane EUR, neplățiți. Republica Moldova a achitat integral sumele în cele cinci cauze în care a fost condamnată.

Figura 7 · Executare diferențiată: două tablouri opuse

Datele Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, supraveghere pe Grupul Ilașcu, Grupul Catan, Grupul Pisari și Grupul Sandu.

PATRU GRUPURI DE CAUZE SUB SUPRAVEGHERE

Grupul Ilașcu cuprinde majoritatea cauzelor de detenție, peste 35 de hotărâri conexe. Grupul Catan grupează cauzele privind dreptul la educație, între care Bobeico și Iovcev. Grupul Pisari cuprinde decesele sub controlul forțelor ruse, între care Soyma, Stomatii, Kolobychko și Jestcov. Grupul Sandu cuprinde cauzele de proprietate, între care Grama și Dîrul, Coțofan, Negruța și Babchin. Comitetul de Miniștri a constatat în mod repetat absența unui plan de acțiune concret din partea Federației Ruse.

CAPITOLUL 13

Patru direcții pentru perioada următoare

DIRECȚIA 1 · DISEMINAREA CONSTATĂRILOR ÎN SPAȚIUL PUBLIC

Sondajele din spațiul public moldovenesc arată că responsabilitatea Federației Ruse pentru drepturile omului în regiune este atribuită incomplet de către populație. Jurisprudența CtEDO o stabilește însă constant din 2004 încoace. Folosirea hotărârilor Curții în formate accesibile rămâne o sarcină instituțională.

DIRECȚIA 2 · CONTINUAREA LITIGĂRII STRATEGICE

Lotul de cauze comunicate Curții la sfârșitul anului 2025 și începutul anului 2026 va genera, în 2026 și 2027, alte zeci de hotărâri pe fond. Sprijinul instituțional pentru continuarea litigării strategice rămâne o prioritate.

DIRECȚIA 3 · DOCUMENTAREA RIGUROASĂ A FAPTELOR CURENTE

Pentru fapte petrecute după 16 septembrie 2022, calea procesuală la CtEDO se încheie. Documentarea sistematică a încălcărilor curente revine societății civile și Avocatului Poporului. Rapoartele anuale și sesizările către instituțiile europene mențin un cadru factual care va permite reactivarea ulterioară a unor mecanisme de răspundere.

DIRECȚIA 4 · PRESIUNEA POLITICĂ PENTRU EXECUTARE

Cele aproximativ 6,4 milioane EUR rămase de plată în cauzele privind regiunea transnistreană se înscriu într-un dosar global mult mai amplu. La nivelul tuturor cauzelor CtEDO împotriva Federației Ruse, datoria cumulată depășește 2,9 miliarde EUR și cuprinde peste 2.200 de hotărâri neexecutate, conform raportării din iulie 2025. O procedură de executare adaptată, prin sechestre pe active rusești sau printr-un alt mecanism multilateral, este o discuție începută la nivelul Consiliului Europei și al Parlamentului European.

NOTE DE FINAL

Surse

Surse primare

- 01** Curtea Europeană a Drepturilor Omului, baza de date HUDOC, consultată în mai 2026. URL: hudoc.echr.coe.int.
-
- 02** Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Country Profile Republic of Moldova*, ianuarie 2026. URL: echr.coe.int.
-
- 03** Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, supraveghere pe Grupul Ilașcu, Grupul Catan, Grupul Pisari și Grupul Sandu. URL: hudoc.exec.coe.int. Deciziile din 5 decembrie 2019 și deciziile subsecvente.
-

Surse secundare

- 01** Asociația Promo-LEX, comunicate publice 2019, 2020, 2021, 2024, 2025 și 2026 privind hotărârile pronunțate de CtEDO în cauzele asistate de avocații organizației. URL: promolex.md.
-
- 02** Asociația Promo-LEX, raport anual *Drepturile omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova*, edițiile 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 și 2025, Chișinău.
-
- 03** Linda Hamid, „From Contested Precedent to Well-Established Case-Law: The Strasbourg Court's Treatment of Russia's Jurisdiction over Transdnistria”, Strasbourg Observers, 31 octombrie 2019.
-
- 04** Verfassungsblog, „Sandu and Others v. Russia and Moldova: The High Costs of Occupation”. URL: verfassungsblog.de.
-
- 05** Asociația Promo-LEX, *Analiză juridică: Articolul 1 CEDO și obligațiile pozitive ale Moldovei în regiunea transnistreană*. URL: promolex.md.
-
- 06** Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), Note analitice CtEDO 2018, 2019 și 2020. URL: crjm.org.
-